

Shrnutí obdržených reakcí na zveřejněný konzultační dokument podle článku 26 Nařízení Komise (EU) 2017/460 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn

Dne 1. října 2018 zveřejnil Energetický regulační úřad (dále též „ERÚ“) konzultační dokument podle požadavku článku 26 Nařízení Komise (EU) 2017/460 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn (dále jen „TAR NC“). Pravidly konzultačního procesu stanovil termín pro zaslání připomínek do 31. prosince 2018, čímž o jeden měsíc prodloužil minimální požadovanou lhůtu pro zaslání připomínek stanovenou v článku 26 odst. 2 TAR NC. Toto prodloužení lhůty bylo v rámci obdržených připomínek na konzultační dokument mnohými účastníky trhu vysoce oceněno. Stejně tak Energetický regulační úřad obdržel pozitivní ohlas od zahraničních subjektů na zveřejnění konzultačního dokumentu i v anglickém jazyce.

Energetický regulační úřad do 31. prosince 2018 obdržel připomínky od následujících organizací:

- CENTROPOL ENERGY, a.s.
- ČEZ a.s.
- Český plynárenský svaz
- E.ON Energie, a.s.
- European Federation of Energy Traders (EFET)
- GasNet, s.r.o.
- Gazprom Marketing & Trading Limited
- Gazprom Export LLC
- innogy Gas Storage, s.r.o.
- MND Gas Storage a.s.
- MND a.s.
- NET4GAS, s.r.o.
- Pražská plynárenská, a.s.
- Pražská plynárenská Distribuce, a.s., člen koncernu Pražská plynárenská, a.s.
- RWE Supply & Trading CZ, a.s.
- RWE Supply & Trading GmbH (RWEST)

Energetický regulační úřad neobdržel žádnou připomínku po termínu ani neobdržel jakoukoli připomínku, která by byla v rozporu se stanovenými pravidly konzultačního procesu.

Tento dokument obsahuje shrnutí hlavních připomínek subjektů a nejdůležitějších argumentů pro či proti zveřejněným návrhům v konzultačním dokumentu. Připomínky jsou uvedeny podle oblasti, které se týkají. Veškeré obdržené připomínky v plném znění jsou zveřejněny na stránkách Energetického regulačního úřadu¹. Tento přehled je spolu s jednotlivými připomínkami vzešlymi z konzultačního procesu zveřejněn v českém² a anglickém jazyce. V případě disproporce mezi překladem do anglického jazyka a originálním zněním připomínky je určující textace v originálním znění.

¹ <http://www.eru.cz/cs/informace-podle-tar-nc>

² Připomínky, které byly doručeny v anglickém jazyce, nebyly překládány do jazyka českého a ze strany ERU nebyly redigovány. Redakcí neprošly ani připomínky doručené v českém jazyce.

Sleva uplatněná u přepravních sazeb založených na kapacitě ve vstupních a výstupních bodech ze/do skladovacích zařízení, vysoký nárůst přepravní sazby ve výstupním bodě do skladovacího zařízení

• 13 připomínkových subjektů

Drtivá většina připomínkových odmítá navrženou slevu u přepravních sazeb založených na kapacitě ve vstupních a výstupních bodech ze/do skladovacích zařízení ve výši 50 % (jež je podle Čl. 9 odst. 1 TAR NC minimální slevou) a navrhuje navýšení na 70 – 100 %. Jako hlavní argumenty pro navýšení této slevy uvádějí:

- 1) Jakákoliv platba za přepravu do/ze zásobníků je zdvojením poplatku, protože za přepravu plynu už uživatel soustavy uhradil sazbu na jiném vstupním a výstupním bodě.
- 2) Zvýšení sazby za přepravu do/ze zásobníků může snížit zájem o skladování na území ČR, což může mít za následek existenční problémy některých provozovatelů zásobníků plynu. Dále toto zvýšení sazeb může snížit bezpečnost dodávek plynu v ČR, protože si obchodníci budou zajišťovat bezpečnostní standard dodávek jinak než uskladněním plynu v zásobníku na území ČR.
- 3) Razantní zvýšení sazby za přepravu plynu do/ze zásobníků znevýhodňuje uživatele soustavy, kteří si již v aukcích nakoupili skladovací kapacity na roky 2020 a dále.
- 4) Ze srovnání navrhovaných slev v ostatních evropských zemích, především pak v sousedních státech, vychází navržená sleva ve výši 50 % jako výrazně nejnižší.
- 5) Zvýšení sazby za přepravu plynu do zásobníku o 1 500 % je v rozporu s deklarovaným cílem ERÚ zajistit kontinuitu přepravních sazeb a zároveň takovéto navýšení může narušit dynamiku a likviditu trhu.

V rámci připomínek je dále požadováno předložení kvantifikace hodnoty zásobníků plynu jako aktivního prvku plynárenské soustavy, na jejímž základě bylo rozhodnuto pouze o 50 % slevě.

Sazby založené na komoditě – poplatek na základě průtoku

• 5 připomínkových subjektů

Část připomínkových subjektů nesouhlasí s navrženou metodikou stanovení sazeb založených na komoditě, které mají sloužit k pokrytí nákladů na plyn potřebný pro pohon kompresních stanic. Podle připomínkových, vzhledem k tomu, že se v následujících letech očekává výrazný nárůst přepraveného množství plynu přes území České republiky a tedy i nárůst nákladů na pořízení plynu pro pohon kompresních stanic, dochází podle navržené metodiky i k výraznému nárůstu sazeb založených na komoditě. Jeden připomínkový subjekt naopak navrženou metodiku podporuje.

K navržené metodice připomínkováci uvádějí především následující:

- 1) Zvýšení nákladů na pohon kompresních stanic je způsobeno převážně nárůstem přepravy plynu mezi systémy, proto by měly v souladu s obecnými cíli TAR NC nést tyto náklady především tranzitěři.
- 2) Není důsledně vysvětleno, z jakého důvodu dochází k výraznému zvýšení sazeb založených na komoditě pro přepravu do DSO a do zásobníků plynu.
- 3) Přestože je Energetický regulační úřad při stanovování sazeb založených na komoditě limitován čl. 4 odst. 3 TAR NC, podporujeme pro stanovení sazeb zvolenou CWD metodologii a požadujeme, aby výsledné sazby ještě více reflektovaly příčinnou souvislost mezi vznikem nákladů a jejich alokací.

- 4) V případě přímo připojeného zákazníka Elektrárna Počerady (Bečov), který je vzdálen cca 40 km od hlavního vstupního hraničního bodu VIP Brandov a do jehož odběrného místa není pro přepravu plynu potřebná žádná kompresní práce, dochází evidentně k porušení zásady spravedlivého rozdělení nákladů.

Hodnoty multiplikátorů pro krátkodobé produkty

• 4 připomínající subjekty

Energetický regulační úřad obdržel od připomínajících subjektů protichůdné požadavky na změnu hodnot multiplikátorů, které se používají pro stanovení cen.

Požadavky na snížení hodnot multiplikátorů jsou obecné od snížení všech multiplikátorů kvůli zvýšení využití přepravní soustavy a pokrytí nákladů na provoz soustavy v době, kdy je poptávka po kapacitě nízká, po konkrétní návrh na snížení hodnoty multiplikátoru pro vnitrodenní kapacitu z hodnoty 1,7 na stejnou hodnotu jako je multiplikátor pro denní kapacitu, tedy ve výši 1,5. Tento požadavek je podpořen touto argumentací:

- Navržený multiplikátor ve výši 1,7 pro vnitrodenní kapacitu je příliš vysoký a měl by být stanoven ve výši 1,5, tedy stejně jako pro denní kapacitu. Multiplikátor ve výši 1,7 nepřiměřeně zatěžuje krátkodobé zdroje flexibility na trhu jak s plynem, tak s elektřinou a brání efektivní vnitrodenní cenové 'arbitráži' (využívání odlišných cen na různých trzích). Zejména to platí v případě, kdy rezervace vnitrodenní kapacity pouze na část dne je za stejnou cenu, jako kdyby byl požadavek na celý den tak jako v České republice. Stanovení vnitrodenního multiplikátoru vyššího, než je denní multiplikátor, účastníky trhu nebude povzbuzovat k tomu, aby si namísto toho rezervovali kapacitu v režimu na následující den. Zájem o toto bude tažen rozpětími cen na následující den, které budou buď profitabilní nebo neprofitabilní, a to bez ohledu na úroveň vnitrodenního multiplikátoru.

Jeden požadavek naopak žádá zvýšení multiplikátoru pro vnitrodenní kapacitu z hodnoty 1,7 na hodnotu 2 a je podpořen následujícími argumenty připomínajícímiho:

- 1) Hodnota 2 je uprostřed povoleného intervalu uvedeného v Čl. 13 odst. 1 TAR NC a tedy nejlépe vyhovuje požadavku čl. 28 odst. 3, tedy že hodnoty multiplikátorů mají zajistit rovnováhu mezi umožněním krátkodobého obchodování a poskytováním dlouhodobých signálů pro efektivní investice do přepravní soustavy.
- 2) Příliš nízké nastavení multiplikátoru pro vnitrodenní kapacitu se neukazuje jako opodstatněné, protože např. v Německu byl z původně navrženého hodnoty 1,5 v rámci předběžné konzultace zvýšen na hodnotu 2 do konečné konzultace.
- 3) V České republice došlo od 1.1.2015 ke dvojímu snížení výše vnitrodenního multiplikátoru, konkrétně z hodnoty 3,65 v roce 2015 na hodnotu 2 v roce 2016 a dále na hodnotu 1,7 v letech 2017 a 2018. Na trhu s plynem tak docházelo ke zřetelnému úbytku počtu rezervací produktů standardní roční kapacity a výraznému nárůstu počtu rezervací produktů standardní vnitrodenní kapacity. Tento trend je způsoben změnami v chování obchodníků, kteří díky poklesu multiplikátorů u produktů vnitrodenních, denních a měsíčních více využívají krátkodobé produkty. Např. při srovnání mezi prvními 11 měsíci roku 2016 a 2018 došlo k poklesu celkové platné rezervované kapacity ročních produktů na výstupních přeshraničních bodech na 14 % a k nárůstu celkové platné rezervované kapacity vnitrodenních produktů na výstupních přeshraničních bodech na téměř 8000 %.

Sleva za přerušení kapacity

- **2 připomínkové subjekty**

Přestože jsou v České republice splněny podmínky dané nařízením pro uplatnění ex-post slevy při přerušení přepravy, s čímž připomínkové sami souhlasí, navrhují a preferují uplatnění ex-ante slevy. Zároveň v případě uplatnění ex-post slevy požadují důsledné dodržení ustanovení TAR NC týkající se kompenzace za přerušení, která by podle jejich názoru neměla být ponižována na základě délky přerušení nebo podílu přerušené kapacity na celkové rezervované kapacitě.

Množství a typy bodů přepravní soustavy

- **3 připomínkové subjekty**

Energetický regulační úřad obdržel od tří připomínkových subjektů požadavky na zvýšení počtu bodů, pro které jsou stanovovány individuální tarify.

- 1) Požadavek na samostatné stanovování tarifů pro přímo připojené zákazníky, kteří jsou v aktuálním návrhu zahrnuti v tarifu za přepravu do předávacího místa DSO s odůvodněním, že např. pro významného odběratele Elektrárnu Počeradý (Bečov) se tarif stanovuje s využitím vzdálenosti 228 km od hlavního vstupního bodu do ČR VIP Brandov, zatímco ve skutečnosti je toto odběrné místo vzdáleno pouze 40 km.
- 2) Požadavek na zahrnutí dvou bodů do CWD metodiky, které v současnosti nejsou součástí české přepravní soustavy, nicméně existují návrhy na jejich začlenění, případně vybudování. Jedná se o nový hraniční bod Reintal, který je součástí připravovaného projektu obousměrného přeshraničního propojení mezi Českou republikou a Rakouskem, a bod zásobníku plynu SPP Storage – Dolní Bojanovice, který je na území České republiky, ale v současné době je připojen pouze do slovenské plynárenské soustavy. Připravuje se totiž projekt na připojení tohoto zásobníku plynu i do české plynárenské sítě.
- 3) Chybějící přepravní sazba a způsob jejího stanovení pro existující službu TRU.

Nesoulad mezi konzultací podle TAR NC a konzultací V. regulačního období

- **3 připomínkové subjekty**

V rámci konzultace obdržel Energetický regulační úřad upozornění na nesoulad mezi účinností sazeb za přepravu podle TAR NC (1. ledna 2020) a začátkem V. regulačního období (V. RO) (1. ledna 2021). Vzhledem k očekávanému dopadu nových pravidel pro V. RO do výše tarifů za přepravu plynu navrhují některé subjekty odložení účinnosti sazeb stanovených podle TAR NC také na 1. leden 2021, případně v případě velkých změn vyplývajících z pravidel V. RO novou konzultací metodologie stanovení tarifů podle TAR NC.

Chybějící informace

- **4 připomínkové subjekty**

Připomínkové subjekty poukazují na chybějící informace, které jim brání v ověření a posouzení správnosti stanovení sazeb. Konkrétně poukazují na chybějící informace, které jsou nutné pro ověření výpočtu podle CWD metodologie a zmiňují, že proces stanovení sazeb je pro ně tzv. „black box“. Dále poukazují na nedostatečné informace o historických dlouhodobých kontraktech, které jim znemožňují posoudit přiměřenost rizikové prémie použité pro výpočet výnosů v režimu price cap a tedy korektně posoudit křížové dotace mezi uživateli v rámci systému a uživateli mezi systémy.

Rozdělení nákladů mezi vnitrostátní přepravu („v rámci systému“) a tranzitní přepravu („mezi systémy“)

- **1 připomínkový subjekt**

Po celé období let 2020-2025 je navrhovaný poměr rozdělení nákladů na vnitrostátní přepravu a na tranzitní přepravu na zhruba stejné úrovni - 24:76, což je podle předkladatele připomínky v rozporu s plánovanými nárůsty toků, kdy mezi lety 2020-2025 je plánován nárůst toků v rámci vnitrostátní přepravy pouze o 7 %, zatímco v případě tranzitní přepravy je plánován nárůst o 40 %. Podle předkladatele by se tedy tranzitní přeprava měla podílet na celkových nákladech daleko vyšším procentem nebo by tyto náklady měly být přiřazeny přímo. Nastavení tarifů a hlavně meziroční změny tak podle předkladatele připomínky nereflktují zdroj vzniku nákladů a lze se tedy domnívat, že dochází ke křížové dotaci mezi tranzitní a vnitrostátní přepravou v neprospěch spotřebitelů v ČR.

VIP Waidhaus - výše přepravní sazby a sjednaná kapacita

- **1 připomínkový subjekt**

Připomínkový uvádí, že v konzultačním dokumentu není jasně vysvětleno snížení přepravní sazby na VIP Waidhaus, zvláště pokud vezeme do úvahy dlouhodobý plán přepravních kapacit zveřejněný v dokumentu společnosti N4G „DLOUHODOBÁ PŘEDPOVĚĎ VOLNÝCH KAPACIT³“, z něhož vyplývá, že VIP Waidhaus má srovnatelnou sjednanou výstupní kapacitu s bodem Lanžhot.

Entry/Exit split

- **1 připomínkový subjekt**

Jedna připomínka podporuje navrhovanou metodiku CWD s rozdělením regulovaných výnosů na vstupní/výstupní body v poměru 20,35/79,65. Podle připomínkového subjektu by rozdělení výnosů na vstupní/výstupní body v poměru 50/50 vedlo k porušení cílů TAR NC, a to zejména v oblasti spravedlivé alokace nákladů na uživatele v rámci systému a mezi systémy. Dále by podle předkladatele připomínky byla narušená dlouhodobá stabilita cen v ČR bez jakéhokoliv nákladového odůvodnění.

Riziko snižujících se rezervací a křížové dotace

- **1 připomínkový subjekt**

Podle názoru jednoho připomínkového subjektu není k riziku snižujících se rezervací přístupováno správně. Různé přístupy k vnitrostátní a tranzitní přepravě (revenue cap vs. price cap) a odlišné míry výnosnosti příslušných aktiv (WACC) nepodporují vyšší využívání tranzitní přepravy a tedy riziko nedostatečných rezervací přepravních kapacit takový přístup naopak zvyšuje. Podle připomínkového, určité obavy ohledně křížových dotací ve prospěch domácích zákazníků vyvolává hodnota WACC pro tranzitní přepravu ve výši 8,18 % ve srovnání s hodnotami pro vnitrostátní přepravu 7,94 % pro rok 2020 a 6,72 % pro roky 2021 až 2025.

³ https://www.net4gas.cz/files/informace-siti/20180821_dlouhodob_a_predpoved_volnych_kapacit.pdf